

«ΤΑ ΤΕΙΧΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ»

Πρότυπο Πειραματικό Λύκειο Αναβρύτων

Εργασία για το μάθημα: «Αρχαία Ελληνική Γραμματεία»

Επιμέλεια:

Μπέλση Ειρήνη

Μπίφσας Λέανδρος

Μπρούμα Παναγιώτα (Πένυ)

Νίκογλου Πάναγιώτα (Τάνια)

Τάξη: Α' Τμήμα: 3ο

Υπεύθυνος καθηγητής: κος Παναγιώτης Σαβοριανάκης

Σχ.Ετ: 2014-2015

ΚΥΡΙΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- Πως ήταν τα σπουδαία αθηναϊκά τείχη;
- Ποια ήταν τα σπουδαιότερα τείχη της αρχαιότητας;
- Ποιος ο θεωρητικός και ποιος ο πρακτικός ρόλος των τειχών;
- Τι συμβόλιζαν για την πόλη;

«ΤΑ ΤΕΙΧΗ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥΣ»

Τα τείχη είναι δείγματα μνημειώδους αρχιτεκτονικής και ανυψώνονταν για να προστατεύουν τις πόλεις- κράτη από τις εχθρικές επιθέσεις παρέχοντας εποπτεία και ασφάλεια στους αμυνομένους και στον άμαχο πληθυσμό.

Τα τείχη αποτελούσαν σύμβολο εξουσίας, ισχύς, απομόνωσης αλλά και ιδιαίτερα ασφάλειας. Για παράδειγμα το «αδιαπέραστο» τείχος της Τροίας κόστισε στους Δαναούς 10 χρόνια πολιορκίας σύμφωνα με τον Όμηρο, ενώ χάριζαν στην πόλη δύναμη και κύρος αλλά κυρίως την αίσθηση της ασφάλειας.

Η κατεδάφιση τους είτε λόγω πολιορκίας σε περίοδο πολέμου ήταν αυτονόητη ενώ λόγω φθοράς με το πέρασμα του χρόνου τα τείχη μπορεί να μην ήταν αποτελεσματικά πλέον (να μην παρείχαν την απαιτούμενη προστασία) και γκρεμίζονταν. Η κίνηση αυτή όσον αφορά την κατεδάφιση των τειχών μετά από πολιορκία είναι κίνηση που «τσάκιζε» το ηθικό των κατοίκων ενώ πραγματοποιούνταν σε συνθήκες εορτασμού.

«τὰ τείχη κατέσκαπτον ὑπ' αὐλητρίδων πολλῆ προθυμία, νομίζοντες ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῆ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας.»

Ξενοφώντας, «Ελληνικά» Βιβλίο 2 κεφάλαιο 2. Παράγραφοι 16-23 [2.23]

«Και πανηγυρίζοντας υπό τον ἦχο των αυλών, ἄρχισαν με μεγλαή προθυμία να γκρεμίζουν τα τείχη, γιατί θεωρούσαν ότι ἐκείνη η μέρα ἦταν η πρώτη της ἐλευθερίας της Ελλάδας»

Μετάφραση συντακτικής ομάδας του σχολικού βιβλίου Α' Λυκείου

«ΤΕΙΧΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ»

Οι περισσότερες πόλεις της κλασσικής περιόδου διέθεταν οχύρωση για την ασφάλεια της Ακρόπολής τους. Πολλές μάλιστα αξιοποιώντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την μορφολογία του εδάφους συνδύαζαν τη φυσική με την τεχνητή οχύρωση. Κάποιες πόλεις περιέβαλλαν τείχη με λίθινες ευθυντηρίες ισόδομης τοιχοποιίας και ανωδομή από ωμές πλίνθους ή σπανιότερα λαξευμένους λίθους, που ενισχυόταν κατά διαστήματα από ορθογώνιους ή ημικυκλικούς πύργους. Ο αριθμός και η θέση των πυλών υπαγορευόταν από τη διαμόρφωση του εδάφους και τις οδικές αρτηρίες, ενώ διαμορφώνονταν και τάφροι με ανάχωμα για τη συλλογή των ομβρίων υδάτων. Η ανάπτυξη της πολεμικής τεχνικής και η χρήση πολιορκητικών μηχανών οδήγησε στην σταδιακή βελτίωση του σχεδιασμού των τειχών, την ενίσχυση των πύργων και την καλύτερη διάταξη των πυλών τους.

«ΤΕΙΧΗ ΤΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΝ»

Κάθε Ακρόπολη κατά την Κλασσική περίοδο προστατευόταν από ισχυρά τείχη. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι αυτά της Τίρυνθας, των Μυκηνών και της Ακρόπολης της Αθήνας. Εκτός από την προστασία των κτηρίων που βρίσκονταν στην Ακρόπολη της κάθε πόλης τα τείχη αποτελούσαν ένα σύμβολο δύναμης και κύρους της πόλης. Τα τείχη κατασκευάζονταν από τεράστιους πελεκημένους ογκόλιθους και ανάλογα με την απόσταση που καλύπτουν έχουν και τις ανάλογες πύλες.

«ΜΑΚΡΑ ΤΕΙΧΗ»

Τα Μακρά Τείχη χτίστηκαν μεταξύ του 459 και του 456 π.Χ. και συνέδεαν την πόλη της Αθήνας με το λιμάνι του Πειραιά. Διακρίνονταν σε δύο μεγάλα τείχη, το Βόρειο και το Φαληρικό. Κατά τα έτη 446-443 π.Χ. συμπληρώθηκε η οικοδόμηση των Μακρών Τειχών με την ανέγερση του Νοτίου τείχους (Δια μέσου τείχους) ανάμεσα στο Φαληρικό και στο Βόρειο τείχος, έργο που έγινε με πρωτοβουλία του Περικλέους.

- Βόρειο Τείχος: 6χλμ και ένωνε τον λόφο της Πνύκας με το λιμάνι του Πειραιά
- Φαληρικό Τείχος: 5 χλμ και ένωνε τους Πρόποδες του Λόφου των Μουσών μέχρι το Φάληρο ΝΑ του Πειραιά
- Νότιο Τείχος: 6χλμ και βρισκόταν νότια του Βόρειου ήταν παράλληλο προς αυτό με πλάτος 167μ. μεταξύ της πόλης και του λιμανιού

Λόγος δημιουργίας

Μετά την υπεράσπιση των Μεγάρων το 460 π.Χ. οι Αθηναίοι συνειδητοποίησαν την αμυντική αδυναμία της πόλης που ήταν 2χλμ μακριά από το λιμάνι της στη Νίσαια. Το χτίσιμο των τειχών εκατέρωθεν του δρόμου που ένωνε το λιμάνι με την πόλη αποδείχθηκε τόσο επιτυχημένη ενέργεια ώστε οι Αθηναίοι αποφάσισαν να οχυρώσουν την πόλη τους με ένα παρόμοιο αμυντικό σύστημα σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα.

Δύναμη των Αθηναίων εξαιτίας των Μακρών τειχών

- Έλεγχος της θάλασσας
- Προστασία της πόλης και του λιμανιού του Πειραιά

- ❑ Προστασία του δρόμου που ένωνε το λιμάνι με την πόλη άρα συνεχής ανεφοδιασμός και δεν υπάρχει κίνδυνος υποταγής της πόλης λόγω έλλειψης τροφίμων
- ❑ Έλεγχος Βοιωτίας και Φωκίδας άρα εξασφάλιση βόρειων συνόρων της πόλης
- ❑ Ισχυρό ναυτικό λόγω προστατεμένων λιμανιών

Δυσaréσκεια των Σπαρτιατών για τα τείχη της Αθήνας

Οι Σπαρτιάτες ακόμα και πριν την οχύρωση της Αθήνας εξέφρασαν τη δυσaréσκειά τους για το εγχείρημα των Αθηναίων. Όταν οι Αθηναίοι απέκτησαν την ιδέα να χτίσουν τα τείχη, οι Σπαρτιάτες διαμαρτυρήθηκαν με τη δικαιολογία ότι ένα τέτοιο τείχος διατάρασσε την ισορροπία των δυνάμεων. Με άλλα λόγια φοβούνταν την ενίσχυση της δύναμης της αντίπαλης πόλης. Ο Θεμιστοκλής κατάφερε να πείσει την εκκλησία του δήμου ότι η οχύρωση της Αθήνας της προσέφερε καλύτερη άμυνα και με διπλωματία, διπλοπροσωπία και υπεκφυγές κατάφερε να επισπεύσει το χτίσιμο των τειχών αλλά και να ορίσει ένα συγκεκριμένο ύψος. Με τα Μακρά τείχη, οι Αθηναίοι είχαν τον έλεγχο της θάλασσας γεγονός που δυσारेστούσε τους Σπαρτιάτες αφού αύξησε τόσο τη δύναμή τους όσο και την αυτοπεποίθησή τους.

Λόγοι κατεδάφισης των τειχών

Οι λόγοι που είχαν οι Λακαιδεμόνιοι για να απαιτήσουν την κατεδάφιση των τειχών όταν παραδόθηκαν οι Αθηναίοι ήταν τόσο πρακτικοί όσο και συμβολικοί. Δηλαδή όσον αφορά το πρακτικό κομμάτι είναι προφανές ότι τους συνέφερε να μειώσουν την δύναμη των Αθηναίων αλλά και να καταστρέψουν το «μέσο προστασίας» τους. Με την κατεδάφιση των τειχών καταργούσαν και όλα τα προνόμια των Αθηναίων που τους προσφέρονταν από τα τείχη. Όσον αφορά το συμβολικό κομμάτι με τον τρόπο αυτό οι Σπαρτιάτες ήθελαν να δείξουν την υπεροχή τους και να καταρρίψουν την αυτοπεποίθησή και τη αίγλη που προσέφεραν τα τείχη στην Αθήνα. Το κύρος των τειχών χάνεται, η Αθήνα ταπεινώνεται και δηλώνεται άμεσα η νίκη της Σπάρτης.

Το Θεμιστόκλειο Τείχος

Η κατασκευή άρχισε γύρω στο 479 π.Χ. αμέσως μετά τους Περσικούς Πολέμους. Είχε μήκος 6,5 χιλιόμετρα, μέσο ύψος 8 μέτρα, πάχος 3 και διέθετε τουλάχιστον 13 πύλες. Οι δύο σημαντικότερες βρίσκονταν στον Κεραμεικό. Ανήκαν και οι δύο στον τύπο της αυλής είναι δηλαδή τοποθετημένες πιο πίσω από τη γραμμή του τείχους. Η βορειότερη από αυτές και η μεγαλύτερη της Αθήνας, ήταν το λεγόμενο Δίπυλο. Την ονομασία αυτήν την οφείλει στο σχήμα της, είχε δηλαδή δύο σειρές πύργων για καλύτερη άμυνα. Το παλαιότερο όνομα ήταν "Θριάσιαι Πύλαι" και από εκεί ξεκινούσε ο δρόμος που οδηγούσε στην Ακαδημία, τον Πειραιά, την Ελευσίνα και κατ' επέκταση στην Πελοπόννησο. Λείψανα της Θεμιστόκλειας οχύρωσης σώζονται σε διάφορα σημεία του Κεραμεικού και κοντά στο Ολυμπείο, το οποίο προφανώς βρισκόταν εντός του περιβόλου του τείχους. Η δεύτερη πύλη στο σημείο του Κεραμεικού ήταν επίσης σημαντική. Ήταν η Ιερά Πύλη από την οποία περνούσε η Ιερά Οδός που οδηγούσε στην Ελευσίνα.

Από εκεί περνούσε η πομπή την ημέρα των Ελευσινίων για την πορεία των 22 χιλιομέτρων που χώριζαν τις δύο πόλεις. Από την ίδια πύλη περνούσε και ο ποταμός Ηριδανός, ο οποίος χυνόταν τελικά στον Κηφισό. Η ανασκαφή στον Κεραμεικό επιβεβαιώνει τη μεγάλη βιασύνη με την οποία χτίστηκαν αυτά τα τείχη. Η λίθινη βάση χτίστηκε με κάθε είδους διαθέσιμο υλικό ακόμα και με επιτύμβιες στήλες.

Το τείχος ξαναχτίστηκε αρκετές φορές στο πέρασμα των αιώνων. Σήμερα το ορατό τείχος φαίνεται ότι είναι χτισμένο εξ ολοκλήρου από πέτρα στην πραγματικότητα όμως αποτελείται από τις διαδοχικές λίθινες στρώσεις που είχαν χτιστεί η μία πάνω στην άλλη. Το τείχος ξαναχτίστηκε για πρώτη φορά το 394 π.Χ. όταν η Αθήνα επανέκτησε τις δυνάμεις της μετά την ήττα της από τη Σπάρτη. Το τείχος αυτό αντικαταστάθηκε με παρόμοιο τρόπο 90 χρόνια αργότερα. Το αρχικό τείχος καταστράφηκε πιθανόν από έναν σεισμό κατά τη διάρκεια του πρώτου μισού του πολέμου με τη Σπάρτη.

Επισκευάστηκε και ενισχύθηκε κατά τη διάρκεια της Ειρήνης του Νικία (412-416 π.Χ.)

Τα ξύλινα τείχη της Αθήνας

Τις παραμονές της Περσικής επίθεσης πήγαν εκπρόσωποι των Αθηναίων στο μαντείο των Δελφών για να ζητήσουν καθοδήγηση της ιέρειας του Απόλλωνα. Η απάντηση ήταν : «Εμπιστευτείτε τα ξύλινα τείχη» ήταν ακαθόριστη. Ο Θεμιστοκλής έπεισε την εκκλησία του Δήμου ότι ο χρησμός εννοούσε να εμπιστευτούν τα ξύλινα πλοία τους. (Είναι άξιο απορίας το αν είχε δωροδοκήσει την ιέρεια να δώσει αυτή την απάντηση). Τελικά κατάφερε να πείσει τους Αθηναίους ότι μοναδική ελπίδα σωτηρίας ήταν να εκκενώσουν την πόλη και να αντιμετωπίσουν τους Πέρσες στη θάλασσα.

«ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ»

Βιβλίο 2^ο Κεφάλαιο 2^ο

Κεφάλαιο 2.2.1-2.2.2

«Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐν τῇ Λαμψάκῳ κατεστήσατο, ἔπλει ἐπὶ τὸ Βυζάντιον καὶ Καλχηδῶνα. οἱ δ' αὐτὸν ὑπεδέχοντο, τοὺς τῶν Ἀθηναίων φρουροὺς ὑποσπόνδους ἀφέντες. οἱ δὲ προδόντες Ἀλκιβιάδῃ τὸ Βυζάντιον τότε μὲν ἔφυγον εἰς τὸν Πόντον, ὕστερον δ' εἰς Ἀθήνας καὶ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι. Λύσανδρος δὲ τοὺς τε φρουροὺς τῶν Ἀθηναίων καὶ εἴτινά που ἄλλον ἴδιοι Ἀθηναῖον, ἀπέπεμπεν εἰς τὰς Ἀθήνας, διδοὺς ἐκεῖσε μόνον πλεύουσιν ἀσφάλειαν, ἄλλοθι δ' οὐ, εἰδὼς ὅτι ὅσῳ ἂν πλείους συλλεγῶσιν εἰς τὸ ἄστυ καὶ τὸν Πειραιᾶ, θᾶπτον τῶν ἐπιτηδείων ἔνδειαν ἔσσεσθαι. καταλιπὼν δὲ Βυζαντίου καὶ Καλχηδῶνος Σθενέλαον ἀρμοστήν Λάκωνα, αὐτὸς ἀποπλεύσας εἰς Λάμψακον τὰς ναῦς ἐπεσκεύαζεν.»

Κεφάλαιο 2.2.3-2.2.4

«Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις τῆς Παράλου ἀφικομένης νυκτὸς ἐλέγετο ἡ συμφορά, καὶ οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν μακρῶν τειχῶν εἰς ἄστυ διήκων, ὁ ἕτερος τῷ ἐτέρῳ παραγγέλλων· ὡστ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὐδεὶς ἐκοιμήθη, οὐ μόνον τοὺς ἀπολωλότας πενθοῦντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἔτι αὐτοὶ ἑαυτοὺς, πείσεσθαι νομίζοντες οἷα ἐποίησαν Μηλίους τε Λακεδαιμονίων ἀποίκους ὄντας, κρατήσαντες πολιορκίᾳ, καὶ Ἰστιαίας καὶ Σκιωναίους καὶ Τορωναίους καὶ Αἰγινήτας καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων. Τῇ δ' ὕστεραία ἐκκλησίαν ἐποίησαν, ἐν ἧ ἔδοξε τοὺς τε λιμένας ἀποχωῶσαι πλὴν ἐνὸς καὶ τὰ τεῖχη εὐτρεπίξειν καὶ φυλακὰς ἐφιστάναι καὶ ἄλλα πάντα ὡς εἰς πολιορκίαν παρασκευάζειν τὴν πόλιν.»

Κεφάλαιο 2.2.20

«Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἔφρασαν πόλιν Ἑλληνίδα ἀνδραποδιεῖν μέγα ἀγαθὸν εἰργασμένην ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις γενομένοις τῇ Ἑλλάδι, ἀλλ' ἐποιοῦντο εἰρήνην ἐ' ᾧ τὰ τε μακρὰ τεῖχη καὶ τὸν Πειραιᾶ καθελόντας καὶ τὰς ναῦς πλὴν δώδεκα παραδόντας καὶ τοὺς φυγάδας καθέντας τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον νομίζοντας Λακεδαιμονίοις πεσθαι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὅποι ἂν ἠγῶνται.»

Κεφάλαιο 2.2.21

«Θηραμένης δέ και οί σὺν αὐτῷ πρέσβεις ἐπανεφέρον ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας. εἰσιόντας δ' αὐτοὺς ὄχλος περιεχεῖτο πολὺς, φοβούμενοι μὴ ἄπρακτοι ἦκοιεν· οὐ γὰρ ἔτι ἐνεχώρει μέλλειν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολλυμένων τῷ λιμῷ.»

Κεφάλαιο 2.2.22-2.2.23

«Τῇ δὲ ὑστεραία ἀπήγγελλον οἱ πρέσβεις ἐφ' οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιοῖντο τὴν εἰρήνην· προηγόρει δὲ αὐτῶν Θηραμένης, λέγων ὡς χρή πεθεσθαι Λακεδαιμονίοις καὶ τὰ τεῖχη περιαιρεῖν. ἀντιπόντων δέ τινων αὐτῷ, πολὺ δὲ πλειόνων συνεπαινεσάντων, ἔδοξε δέχεσθαι τὴν εἰρήνην. Μετὰ δὲ ταῦτα Λύσανδρός τε κατέπλει εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ οἱ φυγάδες κατήσαν καὶ τὰ τεῖχη κατέσκαπτον ὑπ' αὐλητρίδων πολλῇ προθυμίᾳ, νομίζοντες ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας.»

«ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ»

Κεφάλαιο 2.2.1-2.2.2

Ο Λύσανδρος ρύθμισε την κατάσταση στην Λάμψακο, τοποθετώντας δικούς του ανθρώπους, έπλευσε εναντίον του Βυζαντίου και της Χαλκηδόνας. Οι κάτοικοί τους επέτρεψαν την είσοδο του στην πόλη, αφού διασφάλισαν την έξοδο των Αθηναίων φρουρών κατόπιν επίσημης συμφωνίας. Όσοι, επίσης, πρόδωσαν το Βυζάντιο στον Αλκιβιάδη αρχικά κατέφυγαν στον Πόντο και στη συνέχεια στην Αθήνα όπου και τους δόθηκε το δικαίωμα του Αθηναίου πολίτη.

Ο Λύσανδρος και τους Αθηναίους φρουρούς και όποιον άλλο Αθηναίο πολίτη έβλεπε οπουδήποτε, τους έστελνε στην Αθήνα, παρέχοντας ασφάλεια μόνο σε όσους έφευγαν με πλοία για εκεί, όχι όμως για άλλον μέρος, επειδή ήξερε καλά ότι όσοι περισσότεροι μαζευτούν στο άστυ και στον Πειραιά, τόσο γρηγορότερα θα παρουσιαστεί εκεί έλλειψη τροφίμων. Και αφού άφησε τον Σπαρτιάτη Σθενέλαο ως αρμοστή του Βυζαντίου και της Χαλκηδόνας, ο ίδιος κατευθύνθηκε στην Λάμψακο με τον στόλο και επισκεύαζε τα πλοία.

Κεφάλαιο 2.2.3.-2.2.4

Στην Αθήνα η Πάραλος έφτασε νύχτα και μαθεύτηκε η συμφορά· και σηκώθηκε θρήνος που από τον Πειραιά μέσα απ' τα μακρά τείχη έφτασε στο

άστου, καθώς ο ένας έλεγε στον άλλον τις κακές ειδήσεις, και κανένας εκείνη τη νύχτα δεν έκλεισε μάτι, καθώς θρηνούσαν όχι μόνο αυτούς που χάθηκαν αλλά ακόμη πιο πολύ τον ίδιο τους τον εαυτό, γιατί περίμεναν ότι θα πάθουν ό,τι έκαναν στους Μηλίους, που ήταν άποικοι των Λακεδαιμονίων, και τους Σκιωναίους και τους Τορωναίους και τους Αιγινήτες και πολλούς άλλους Έλληνες.

Την επόμενη όμως ημέρα συγκάλεσαν συνέλευση του δήμου στην οποία αποφασίσθηκε να φράξουν με χώμα τα λιμάνια, να επιδιορθώσουν τα τείχη, να τοποθετήσουν φρουρές και να πάρουν γενικά όλα τα μέτρα για την πόλη με το σκεπτικό ότι πρόκειται να πολιορκηθεί.

Κεφάλαιο 2.2.20

Οι Λακεδαιμόνιοι, όμως, αρνήθηκαν να εξανδραποδίσουν πόλη ελληνική, η οποία είχε προσφέρει πολύ μεγάλες υπηρεσίες στην Ελλάδα όταν διέτρεχε τον έσχατο κίνδυνο, αλλά ήταν διατεθειμένοι να συνάψουν ειρήνη υπό τον όρο οι Αθηναίοι, αφού γκρεμίσουν τα Μακρά τείχη και τα τείχη του Πειραιά και παραδώσουν όλα τα πλοία τους, εκτός από δώδεκα και φέρουν πίσω τους εξόριστους, έχοντας τους ίδιους εχθρούς και φίλους με τους Λακεδαιμονίους να ακολουθούν αυτούς και στη στεριά και στη θάλασσα, σε οποιαδήποτε επιχείρηση.

Κεφάλαιο 2.2.21

Ο Θηραμένης και οι πρέσβεις που ήταν μαζί του επέστρεψαν με αυτούς τους όρους ως προτεινόμενους στους Αθηναίους. Με την είσοδό τους στην πόλη τους περικύκλωνε λαός πολύς, επειδή φοβόταν μήπως είχαν επιστρέψει άπρακτοι· γιατί δεν χωρούσε πια άλλη αναβολή, καθώς ήταν πολλοί αυτοί που πέθαιναν από την πείνα.

Κεφάλαιο 2.2.22-2.2.23

Την επόμενη μέρα οι πρέσβεις ανακοίνωσαν με ποιους όρους οι Λακεδαιμόνιοι θα έκαναν την ειρήνη· και εξ ονόματος τους μίλησε ο Θηραμένης που υποστήριζε ότι πρέπει να αποδεχθούν τους όρους των Λακεδαιμονίων και να γκρεμίσουν τα τείχη. Μερικοί διαφώνησαν μαζί του, οι περισσότεροι όμως επιδοκίμασαν τις προτάσεις του και αποφασίστηκε να δεχτούν την ειρήνη.

Μετά από αυτά ο Λύσανδρος κατέπλευσε στον Πειραιά και οι εξόριστοι επέστρεψαν στην Αθήνα και πανηγυρίζοντας υπό τον ήχο των αυλών, άρχισαν με μεγάλη προθυμία να γκρεμίζουν τα τείχη, γιατί θεωρούσαν ότι εκείνη η ημέρα ήταν η πρώτη της ελευθερίας στην Ελλάδα.

«ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΤΕΙΧΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ»

Κυκλώπεια τείχη

Τα Κυκλώπεια τείχη χτίστηκαν στην Τίρυνθα περίπου τη 2η χιλιετία π.Χ. και θεωρούνται από τα πρώτα τείχη που κατασκευάστηκαν στον ελληνικό χώρο. Αποτελούνταν από τεράστιους ογκόλιθους και ονομάστηκαν ΚΥΚΛΩΠΕΙΑ.

Η μυθολογία τους συνδέει με τους Κύκλωπες, μυθικά πλάσματα τα οποία γνωρίζουμε και στην Οδύσσεια, διότι οι επισκέπτες πίστευαν πως ήταν αδύνατο να έχει κατασκευάσει τέτοιες μνημειώδεις κατασκευές ανθρώπινο χέρι. Η κυκλώπεια τεχνική δεν ήταν ιδιαίτερα πρακτική τεχνική αφού δεν προσέφερε μεγάλη προστασία αλλά είχε περισσότερο κοσμητικό ρόλο.

Η εξέλιξη όμως είναι αναμενόμενη και έτσι προστίθενται:

- Οξυκόρυφα τόξα
- Υπόγειες κρήνες

Έτσι τα τείχη γίνονταν όλο και πιο πρακτικά, σταθερά και κατάλληλα για πολιορκία

Συμβολισμός:

- Δύναμη των μυκηναίων ηγεμόνων
- Προκαλούσαν την αίσθηση του δέους στους εχθρούς

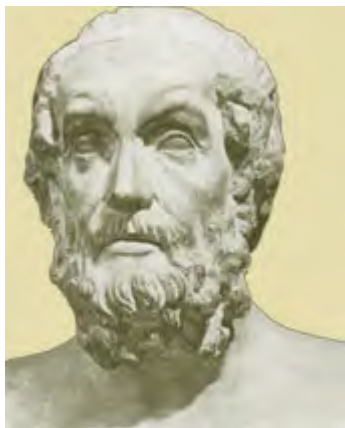
Τα σημαντικότερα από τα τείχη που κτίστηκαν με την κυκλώπεια τεχνική είναι αυτά της **Τίρυνθας** και των **Μυκηνών** όπως και η μυκηναϊκή ακρόπολη στο **Γλα της Βοιωτίας**

Με τα τείχη αυτά ασχολήθηκαν ιδιαίτερα:

- ❑ Ο Όμηρος, ο οποίος περιέγραψε τις Μυκήνες ως πατρίδα του Ατρέα και την Τροία ως τόπο διεξαγωγής του Τρωικού πολέμου.
- ❑ Ο Πausanίας στο έργο του «Βοιωτικά» [Πausanίας, "Βοιωτικά"](#)
- ❑ Ο Στράβων στο έργο του Γεωγραφικά στο θ' (9^ο) βιβλίο του στο οποίο περιγράφει την Αττική (Αθήνα) και τη Βοιωτία (Θήβα) μεταξύ άλλων πόλεων και στο βιβλίο του ιγ' μεταξύ άλλων περιγράφει και την Τροία.

[Στράβων, Γεωγραφικά/ Βιβλίο Θ'](#)

[Στράβων, Γεωγραφικά/ Βιβλίο ΙΓ'](#)

Σημείωση*: Στην Οδύσσεια του Ομήρου αναφέρεται ότι εκείνοι που πρώτοι έκτισαν την έδρα και τα τείχη της επτάπυλης Θήβας (**«οι πρώτοι Θήβας έδος έκτισαν επτά πύλαιο»**) ήσαν τα αδέρφια Αμφίωνας και Ζήθος, παιδιά του Δία και της Αντιόπης, της κόρης του Αισωπού

Σημείωση **: Η εφτάπυλη Θήβα της Βοιωτίας, όπου κατοικούσαν οι Καδμείοι, η εκατόπυλη Θήβα της Αίγυπτου (από εκεί έφυγαν οι λεγόμενοι Καδμείοι ή Θηβαίοι Φοίνικες και κάποιοι από αυτούς έφτασαν στη Βοιωτία με τον Κάδμο όπου έκτισαν τη Θήβα της Ελλάδος) και η Θήβα της Ασίας, δίπλα από την Τροία.

Τείχος της Νισύρου:

Οχύρωνε την αρχαία πόλη της Νισύρου, χρονολογείται στον 4ο αι. π.Χ. και αποτελεί ένα από τα πλέον εντυπωσιακά οχυρωματικά έργα της νησιωτικής Ελλάδας. Σώζεται σε ύψος 10 μ. περίπου και περικλείει έκταση 130 στρεμμάτων. Δεσπόζει στο λόφο του Παλαιοκάστρου στο νότιο άκρο του σημερινού οικισμού του Μανδρακίου.

Τείχος της Κασσάνδρας:

Αποτελεί μία πέτρινη διαδρομή 1.200 μ., διάστικτη από 18 πύργους, ανάμεσα σε δύο κόλπους, τον Τορωναίο και το Θερμαϊκό. Βρίσκεται στην περιοχή της Νέας Ποτίδαιας και διασώζεται έως σήμερα.

Κονώνειο Τείχος του Πειραιά:

Είχε κτισθεί το 394 π. Χ. έπειτα από την καταστροφή του παλαιότερου Θεμιστόκλειου τείχους. Καλύπτουν μεγάλο μέρος της Πειραιϊκής Ακτής. Τα τελευταία χρόνια γίνεται τεράστια προσπάθεια να καθαριστεί και να αποκαλυφθεί ξανά.

«Τείχη» Κ.Π. Καβάφης

*«Χωρίς περίσκεψιν, χωρίς λύπην, χωρίς αιδώ
μεγάλα κ' υψηλά τριγύρω μου έκτισαν τείχη.*

Και κάθομαι και απελπίζομαι τώρα εδώ.

Άλλο δεν σκέπτομαι: τον νουν μου τρώγει αυτή η τύχη·

διότι πράγματα πολλά έξω να κάμω είχον.

Α όταν έκτιζαν τα τείχη πώς να μην προσέξω.

Αλλά δεν άκουσα ποτέ κρότον κτιστών ή ήχον.

Ανεπαισθήτως μ' έκλεισαν από τον κόσμον έξω.»

Ο Κωνσταντίνος Καβάφης δημιουργεί εδώ ένα ιδιαίτερο ποίημα με το οποίο εκφράζει την αίσθηση του πως είναι να βρίσκεται εγκλωβισμένος από μία σειρά περιορισμών και ορίων –τείχη- που του επιβλήθηκαν χωρίς ο ίδιος να καταλάβει το πότε και το πώς. Ο ποιητής συνειδητοποιεί πως η ελευθερία που πίστευε ότι έχει στη ζωή του δεν θεωρείται δεδομένη. Μέσα από αυτό το ποίημα εκδηλώνεται σε μεγάλο βαθμό η σημασία των τειχών ως σύμβολο απομόνωσης.